

اهمیت تعامل

مفهوم تجربه‌ی بازی، از تعاملی که کودک با اشیاء دارد، ناشی می‌شود. به موازات آزادی کودک برای شرکت در بازی، رضایت باطنی او از حضور در آن، و رضایت از تجربه‌ی بازی، عواملی هستند که کودک را به شروع بازی تشویق می‌کند. از این رو، استقبال کودکان از تجربه‌ی یک بازی، به توانایی معلمان تربیت‌بدنی برای ایجاد محیطی بستگی دارد که در آن، تعامل با اشیاء فیزیکی، اجتماعی و انتزاعی حتماً صورت گیرد. از آن جا که ماهیت اشیاء انتزاعی و اجتماعی تغییر می‌کند، به کارگیری ماهرانه‌ی این اشیاء برای ارائه‌ی تجربه‌های مؤثر بازی، غالباً برای معلمان تربیت‌بدنی دشوار است.

با این حال، از آن جا که معلمان امکان دست‌رسی به تجهیزات و اشیاء موجود در محیط و کنترل آن‌ها را دارند، در افزایش و کاهش تجربه‌های بازی نیز دارای توانایی هستند. برای مثال، یک مدرسه‌ی ابتدایی در اروپای مرکزی اخیراً تصمیم گرفت، تجهیزات کهنه و قدیمی زمین بازی را تعویض کند. اما به علت فقدان بودجه، چنین تصمیمی درباره‌ی تجهیزات عملی نشد. سال تحصیلی کم‌گذشت، اما امکانات تفریحی برای کودکان فراهم نشد. به خاطر بحث و جدل‌هایی که در این زمینه وجود داشت، سال بعد افزایش بودجه برای خرید یک زمین بازی کاملاً مجهز و جدید در اولویت کاری قرار گرفت. در زمانی کوتاه، تجهیزات خریداری و نصب شدند که نتیجه‌ی آن، کاهش چشم‌گیر

با اشیاء ناشی می‌شود: فیزیکی، اجتماعی و یا انتزاعی.

اشیاء فیزیکی، همان اشیاء عینی و محسوس در محیط بازی هستند؛ مانند توپ فوتبال، چوب بیسبال، تجهیزات زمین بازی، ابزار موسیقی و غیره. اشیاء اجتماعی، افرادی مانند: رهبران، گروه‌دوستان، مربیان و سایر شرکت‌کنندگان را شامل می‌شوند. مردم آخرین اشیاء تعاملی هستند، زیرا آنان به جای هر نوع شیء دیگر، بیشتر احتمالات

تعامل اجتماعی را ارائه می‌دهند [روسمن،

۲۰۰۴]. اشیاء

انتزاعی را نیز می‌توان شامل عقاید، فلسفه‌ها و با تعالیم و اصول حکمت دانست.

عقاید مربوط به فعالیت‌های اخلاقی و

غیراخلاقی، بر تعاملات و عملکرد

بازی کودکان در راستای مفاهیم مربوط به همکاری و رقابت تأثیر می‌گذارند. مفهوم اشیاء موجود در محیط بازی، از تجربه‌های بازی گرفته می‌شود. برای مثال، برای کودک ایستادن در خط برای شروع بازی «چهار مربعی»، مفهومی متفاوت با ایستادن در خط برای رفتن به کلاس درس پس از زنگ تفریح دارد. هانیگات (۱۹۸۶) بر این باور است که بازی با یک شیء، تجربه‌ی آن به شیوه‌ای متفاوت از هر شیوه‌ی تعاملی دیگر است.

اسباب بازی‌ها و تجهیزاتی که مشوق کودک برای شروع بازی هستند

فرض کنید، می‌کوشید بازی گرگم به هوا را به تنهایی انجام دهید و یا سعی کنید، بدون داشتن هیچ وسیله‌ی نواختن موسیقی، یک قطعه را بنوازید. تصور کنید، برای بالا رفتن از درخت، بدون وجود درخت تلاش می‌کنید، و یا تجسم کنید، چگونه ممکن است همه‌ی اتفاقات دنیا، در یک اتاق سفید شش در شش ضد عفونی شده رخ بدهند. انسان‌ها حیواناتی اجتماعی هستند که برای آنان، مفهوم فعالیت، از ارتباط متقابل

نویسنده:
سوزان دی‌هارسون
ترجمه:
افسانه محمدی

دفتر انتشارات کمک آموزشی

آشنایی با مجله های رشد

مجله های رشد توسط دفتر انتشارات کمک آموزشی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش، با این عناوین تهیه و منتشر می شوند:

مجله های دانش آموزی (به صورت ماهنامه - ۸ شماره در هر

سال تحصیلی - منتشر می شوند):

- **رشد کودک** (برای دانش آموزان آمادگی و پایه ی اول دوره ی ابتدایی)
- **رشد نوآموز** (برای دانش آموزان پایه های دوم و سوم دوره ی ابتدایی)
- **رشد دانش آموز** (برای دانش آموزان پایه های چهارم و پنجم دوره ی ابتدایی).
- **رشد نوجوان** (برای دانش آموزان دوره ی راهنمایی تحصیلی).
- **رشد جوان** (برای دانش آموزان دوره ی متوسطه).

مجله های عمومی (به صورت ماهنامه - ۸ شماره در هر سال

تحصیلی منتشر می شوند):

- **رشد مدیریت مدرسه، رشد معلم، رشد آموزش ابتدایی، رشد آموزش راهنمایی تحصیلی، رشد تکنولوژی آموزشی، رشد مدرسه فردا**

مجله های تخصصی (به صورت فصلنامه و ۴ شماره در سال

منتشر می شوند):

- **رشد برهان راهنمایی (مجله ی ریاضی، برای دانش آموزان دوره ی راهنمایی تحصیلی)، رشد برهان متوسطه (مجله ی ریاضی، برای دانش آموزان دوره ی متوسطه)، رشد آموزش معارف اسلامی، رشد آموزش جغرافیا، رشد آموزش تاریخ، رشد آموزش زبان و ادب فارسی، رشد آموزش زبان، رشد آموزش زیست شناسی، رشد آموزش تربیت بدنی، رشد آموزش فیزیک، رشد آموزش شیمی، رشد آموزش ریاضی، رشد آموزش هنر، رشد آموزش قرآن، رشد آموزش علوم اجتماعی، رشد آموزش زمین شناسی، رشد آموزش فنی و حرفه ای و رشد مشاور مدرسه.**

مجله های رشد عمومی و تخصصی برای معلمان، آموزگاران، مدیران

و کادر اجرایی مدارس

دانشجویان مراکز تربیت معلم و رشته های دبیری دانشگاه ها و کارشناسان تعلیم و تربیت تهیه و منتشر می شوند.

◆ نشانی: تهران، خیابان ایرانشهرشمالی، ساختمان شماره ۴ آموزش

و پرورش، پلاک ۲۶۸، دفتر انتشارات کمک آموزشی.

تلفن و نمابر: ۱۴۷۸ ۸۸۳۰

اگرچه فعالیت عادی در بسیاری مدارس، به این پرسش جواب مثبت می دهد. برای نمونه، در خرید تجهیزات برای زمین بازی این تصور وجود دارد که یک اندازه برای همه مناسب است. بنابراین مشاهده ی یک سرسره ی ۱/۸۲ متری، با یک سکو همانند نردبان افقی پرچین و شکن، غیرعادی است. کودکان شش یا هفت ساله می توانند از سرسره استفاده کنند، در حالی که نردبان افقی بیشتر برای سنین نه سال به بالا مناسب است. مشکل مربوط به تناسب و سیله ی بازی برای همه ی سنین بدین طریق حل می شود.

تعامل مثبت با اشیای فیزیکی در محیط بازی نیز دارای اهمیت است. ما معمولاً اعمالی را تکرار می کنیم که نسبت به آن ها احساس مثبتی داریم و از اعمالی که در انجام آن ها احساس رقابت نداریم، اجتناب می کنیم. بنابراین، انتخاب تجهیزات براساس توانایی های پیشرفته ی کودکان می تواند از مجموعه ی تجربه های بازی بکاهد. درباره ی انتخاب آن چه که بوسن می ییر آن را تجهیزات مصرف شدنی می نامد، باید دقت کافی صورت گیرد. با این که توپ های لاستیکی زمین بازی مختص سن خاصی نیستند، اما براساس پیشرفته بودن مهارت بازی، می توان توپ را برای سنی مشخص انتخاب کرد. برای نمونه، اندازه ی چنگک یک کودک کودستانی بسیار کوچک تر از اندازه ی چنگک یک کودک پایه ی ششم می باشد. آماده سازی توپ های کوچک تر، زمین بازی برای پایه های پایین تر، به نظر حرکتی منطقی برای یک معلم تربیت بدنی است که تمایل

تعاملات منفی اجتماعی بود و از این طریق، امکان برقراری ارتباط با اشیای فیزیکی و تجربه ی بازی، برای کودکان فراهم آمد.

زمین های بازی آرام و ایمن

ملیندا بوسن می ییر^۲ (۲۰۰۴)، مبتکر زمین های بازی آرام و ایمن، ضمن تأکید بر اهمیت تجهیزات بازی، استفاده از تجهیزات مناسب را یکی از پنج اصل ایجاد چنین زمین هایی معرفی کرد. او تجهیزات زمین را به دو گروه تقسیم می کند: الف) تجهیزات مصرف شدنی، مانند: توپ فوتبال، کیسه های لوبیا، اشیای شبیه به قاشق و مانند آن؛ ب) ساختارهای بازی که غالباً تحت تأثیر تجهیزات زمین بازی هستند.

همان گونه که بوسن می ییر اشاره می کند، قوانین و علائم منطقه ی بازی بدون تجهیزات مصرف شدنی مناسب و فراوان، هیچ مفهومی ندارد. برنامه ی ایجاد زمین های بازی آرام، مبتنی بر قانون ۱۰۱۰ است. برای هر ۱۰ کودک روی زمین بازی، حداقل باید یک قطعه از وسایل بازی موجود باشد. در اجرای برنامه ها، از طریق حفظ ساختارهای روتین و بررسی هفتگی می توان اطمینان حاصل کرد که مثلاً موادی مانند تراشه های چوب به طور مساوی توزیع می شوند و هیچ کودکی دور از تجهیزات نگه داشته نمی شود.

انتخاب تجهیزات متناسب با سن

آیا تجهیزاتی که کودکان دوره ی پیش از کودکستان به کار می برند، مورد استفاده ی دانش آموزان پایه ی هشتم قرار می گیرد؟ جواب منفی است،

شرایط

۱- واریز مبلغ ۲۰/۰۰۰ ریال به ازای هر عنوان مجله درخواستی، به صورت علی الحساب به حساب شماره‌ی ۳۹۶۶۲۰۰۰ بانک تجارت شعبه‌ی سه راه آزمایش (سرخه حصار) کد ۳۹۵ در وجه شرکت افست.

۲- ارسال اصل رسید بانکی به همراه برگ تکمیل شده‌ی اشتراک.

- ♦ نام مجله : .....
- ♦ نام و نام خانوادگی : .....
- ♦ تاریخ تولد : .....
- ♦ میزان تحصیلات : .....
- ♦ تلفن : .....
- ♦ نشانی کامل پستی : .....
- استان : .....
- شهرستان : .....
- خیابان : .....
- پلاک : .....
- کدپستی : .....
- ♦ مبلغ واریز شده : .....
- ♦ شماره و تاریخ رسید بانکی : .....

امضا:

نشانی: تهران - صندوق پستی مشترکین
 نشانی اینترنتی: www.roshdmag.ir
 پست الکترونیک: info@roshdmag.ir
 امور مشترکین: ۷۷۳۳۵۱۱۰ - ۷۷۳۳۶۶۵۶
 پیام گیر مجلات رشد: ۸۸۳۹۲۳۲۲ - ۸۸۳۰۱۴۸۲

یادآوری:

- ♦ هزینه برگشت مجله در صورت خوانا و کامل نبودن نشانی، بر عهده‌ی مشترک است.
- ♦ مبنای شروع اشتراک مجله از زمان وصول برگ اشتراک است.
- ♦ برای هر عنوان مجله برگ اشتراک جداگانه تکمیل و ارسال کنید (تصویر برگ اشتراک نیز مورد قبول است).

نتیجه گیری

تجهیزات و اسباب بازی ها، در تجربه‌ی کلی کودکان در زمینه‌ی بازی مؤثرند. تعامل با اشیای فیزیکی، تجربه‌ی بازی را بالا می‌برد، اما به منظور وقوع این تعامل مثبت، مدرسه‌ها باید ساختارهای بازی و مواد مصرف‌شدنی را در زمین بازی مهیا کنند. هم‌چنین لازم است، مقامات اداری مدرسه، بودجه‌ای را سالانه به تدارک تجهیزات مصرف‌شدنی و جایگزین‌سازی تجهیزات زمین‌بازی در صورت لزوم اختصاص دهند. از طریق مقایسه‌ی توانایی‌های عقلانی، اجتماعی، احساسی و فیزیکی کودکان با اشیای فیزیکی موجود در محیط تجربه‌های بازی بالا می‌رود. این افزایش به تحریک کودکان برای کسب تجربه‌ی بازی می‌انجامد. آماده بودن اسباب‌بازی‌ها و تجهیزات می‌تواند مشوق کودکان برای شروع بازی شود.

منبع

Hudson, D. Susan [2005] playthings and Equipment that Encourage child Initiated play TEPE: 25-27

پی‌نویس

1. Hunnicutt
2. Me linda Bossenmeyer

دارد، کودکان با توپ بازی سرگرم شوند. در غیر این صورت، مثلاً آماده کردن سبدهای بسکتبال با ارتفاع معین و مطابق با قوانین بسکتبال، از تجربه‌ی کلی بازی کودکان کوچک‌تر می‌کاهد. برای انتخاب تجهیزات کودکان، از چه معیاری باید استفاده کرد؟ آن معیار، هیچ تفاوتی با معیار به کار رفته در انتخاب مطالبی برای کودکان در تربیت بدنی ندارد. در این مورد تصمیم بگیرید، چه تعاملاتی در محیط ممکن است، به استقبال از تجربه‌ی بازی کمک کند. آن‌گاه بر پایه‌ی دانش قابلیت‌های عقلانی، اجتماعی، احساسی و فیزیکی مربوط به سن کودکان، اشیای فیزیکی را انتخاب کنید. نکته این‌جاست که کودکان کودکانی و قبل از کودکان، اغلب بیشتر از گروه‌های بزرگ‌تر، تنها بازی می‌کنند. برای این گروه سنی، گونه‌ای وسیع‌تر از تجهیزات مصرف‌شدنی موردنیاز است. به‌علاوه، ساختارهای بازی باید برای تعاملات انفرادی و تعامل گروهی کودک آماده شود. به این منظور، می‌توان از ساختارهای ترکیبی کوچک، تونل‌ها و فضاهای مخصوص بازی استفاده کرد.

از سوی دیگر، کودکان پایه‌های پنجم و ششم، اغلب از فعالیت‌های گروهی و رقابت با هم‌گروهی خود لذت می‌برند. برای این سنین، تجهیزات مصرف‌شدنی متداول، نظیر راکت پینگ‌پونگ، توپ‌های فوتبال، بسکتبال، بیس‌بال، کیک‌بال و... مورد نیاز است، تا تشکیل چند تیم کوچک میسر شود. ساختارهای بازی این گروه سنی را باید به دانشجویان تربیت بدنی نشان داد (نظیر نرده‌های بالاسر کنار هم، میله‌های موازی و غیره).